

گفتوگو له گهڻ ریبوار ئه حمده سكرتیری كۆمیتتهی ناوهندی

سهبارته به باسو په سه ندرکراوه کانی پلنیومی 18 ی کۆمیتتهی ناوهندی حزبی کۆمونیستی کریکاری عیراق

خسره و سایه: هاورئ ریبوار پیش هه موو شتیك ده مانه وئ بزاین تو جیگاوریکای تایه تی پلنیومی 18 چۆن هه لده سه نگینی؟

ریبوار ئه حمده: جیگاوریکای تایه تی ئه م پلنیومه بهر له هه ر شتیك ده بی له په یوه ند به و هه ل و مه رج ه وه لیك بیدرته وه كه ئیستا كۆمه لگای عیراق پینیدا تیپه رده بیته. هه ل و مه رجیكی له راده به دهر تر سنك و دژوار بالی به سه ر ئه م كۆمه لگایه دا كیشاوه، له دریزه ی ئه و ره ونده سیاسییه كه له سئ سالی رابردودا به جه نگی ئه مریكا ده ستی پیکرد، ئیستا كۆمه لگای عیراق خراوه ته ناو ئاگرئ شهریكی ناو خۆی تانیفیه وه. ئاگرئ ئه م شه ره به هه موو شه قام كۆلانیكدا ده كه ریت. ئه كه ر ئه م ره ونده سیاسییه ئیستا به رێكه توه به رده وام بیته، ئه م هه ل و مه رج ه دژوار تریش ده بیته، جگه له وه ی ئه م شه ری تانیفیه كه ریه قولترو كار ه ساتبارتر ده بیته وه، مه ترسی ئه وه ش له ئارادایه كه شه ری قه ومپه رستانیش بلیسه سه نئ. به تایه تی ئه و مه سه له یه ی كه ناوی لیبناوه به ندی 58 و بینه وه ره کی زۆری له سه ره، له راستیدا ناوهرۆكه كه ی نه ته عبیره له هیه چ خواستیكی خه لكی ده ركراوی كوردزما نی كه ركوك و نه هه نگاویكه بۆ ئاسایی كرده وه ی هه ل و مه رجی ئه م شه ره، به لكو بۆمیكی ته وقیتكراوه بۆ ته قانده وه ی شه ری قه ومی. شه رێك كه قوربانیه كانی خه لكی بئ تاوان و بیده رتانی كوردزما ن و عه ره بزما ن و توركزما ن ده بیته، له پینا و مسۆگه ربوونی مه رام و ناما نجی كۆنه په رستانه ی هیزو تا قمه ناسیونا لیست و قه ومپه رسته كا ن و دا به شكردنی ده سه لات له نیوانیادا. پلنیومی 18 به تایه تی ته ركیزی خسته سه ر ئه م هه ل و مه رج ه و هۆكاره كانی ئه م وه زعه و ئیختمالاتی دا هاتوی لیكدا یه وه له سه ر بنه ما ی ئه مه ش ئه ركه كانی حیزبی دیاری كرد بۆ وه ستانه وه به رامبه ری. هه موو بریارو جه ته گریه سه ره كیه سیاسییه كانی حیزب، به وانه شه وه كه با ری ریکخراوه یی حیزب ده گریته وه، په یوه ست به م مه سه له یه وه. به بروای من ئه مه گرنگی تایه تی و جیگاوریکای ئه م پلنیومه دیاری ده كات.

خسره و سایه: هاورئ ریبوار به دوا ی ئه م روونكر دنه وانه تدا ئه گه ر بكری سه ره کی ترین با سه كانی پلنوم و كورته یه ك له باره یانه وه بۆ خوینه رانی ئوكتۆبه ر بخره و روو؟

ریبوار ئه حمده: گرنگترین باسی پلنیوم باسی هه ل و مه رجی سیاسی ئیستای عیراق و ده وری حیزب بوو. باسی ئه وه بوو كه ئیستا له عیراقدا چی ده گوزهریت و ده وری حیزب چیه؟ یان به مانایه کی تر له ئیستای عیراقدا چی ده گوزهریت و حیزب ده بی له په یوه ند به و وه زعه وه چ ده وریك بگه ریت؟ وه كو پیشتر و تم له م باره یه وه پلنیوم جه ختی له سه ره ئه وه كرد كه ئیستا له عیراقدا جه نگیكی ناو خۆ به رپا كراوه كه كۆمه لگا و ژبانی ها ولاتیانی له به رده م خه ته ریک ی كه و ره دا ناوه. ره وتی رو و دا وه كا ن و ده ورو سیاسیته و نه خشه ی ئه مریكا و لایه نه قه ومی و دینییه كا ن، رووی له وه یه كه ئه م وه زعه قولترو ئالۆزتر بكا ته وه. هه له به ت ئه وان ئینكاری له وه ده كه ن كه جه نگی ناو خۆ قه وما وه، ته نانه ت بۆ په رده یۆشكردنی ده وری عه مه لی خۆیا ن و ئا كا می سیاسی ته كۆنه په رستانه كانیان، فریو كا رانه با سی ئه وه ده كه ن كه جه نگی ناو خۆ له عیراقدا رو و نا دا ت. ئه مه له كا تیکدا یه كه رۆژانه ئه م جه نگه به لیشا و ها ولاتیانی بی گونا ح و ته نانه ت بی ئا گا له هۆ و ناما نجه كانی ئه م شه ره لوش ده دا ت.

هیشتا لایه نه قه ومی و دینییه كا ن له فریو كا ری خۆیا ن نا كه ون و له پال ئه م كار ه ستا گایه دا كه راسته و خۆ به شدا رن له خولقا ندنی، با سی ئه وه ده كه ن كه خه لك له سایه ی ده وری ئه وان و له نه خما ی پرۆسه ی سیاسی سئ سالی رابردودا، خه ریکن به مافه كانی خۆیا ن ده گه ن و ته مرینی دیمو كراسی ده كه ن. كه مپینی پرو پا گهنده ی یادی یه كساله ی بوونی جلال تاله با نی به سه رۆك كۆما ر له م باره یه وه زۆر جیگای سه رنج بوو. به لام له لا شه وه خه لك له به رامبه ر هه ره شه ی جه نگو نا ئه منیدا هه موو شتیکیان بپرچوته وه و خولیا ی كه و ره یان بو به وه ی كه چۆن مانه وه ی فیزیكی خۆیا ن بپاریزن، به هه زارا ن عوممه ر ناو و عوسما ن ناو نا زانن چۆن به و هۆیه وه كه كا تی خۆی ئه م ناو یان لیبناوه، ئیستا چۆن گیانی خۆیا ن له هه ره شه ی مه رگ ده ربا زبكه ن. خودی ئه م نا كۆكیه كه و ره یه له نیوان پرو پا گهنده ی ئه مریكا و لایه نه قه ومی و دینییه كا ن له لایه ك و نیگه رانی و هه راسانی خه لك له لایه کی تره وه، به ئاشكرا ترین شیوه بیگانه یی ئه و لایه نانه و سیاسیته و به رنامه یان به سه ره تاییترین صاف و خواسته كانی خه لك روون ده كاته وه.

ئه م هه ل و مه رج ه تر سنك گه رتی نه بوئی ئه منیه تی كرده به گه رتی سه ره کی ئه م كۆمه لگایه. ئه مریكا خۆیشی به ده ست ئا كا می سیاسی ته كانی خۆیه وه گه رتا ربو وه. هه رچی لایه نه قه ومی و دینییه كانی ناو با زنه ی سیاسیته كانی ئه مریكایه، رۆژ به رۆژ كیشه و نا كۆكیه كانیان له گه ل یه كتردا به ره و قولبونه وه ی زیاتر ده چیت. سیناریۆی كالته جاری هه لیبژاردنی ئه م دوا یه، كیشه كیشی نیوانیانی له سه ره دا به شكردنی ده سه لات به وه یه ری خۆی گه یانده. دوا ی تیپه ربوونی نزیک به 4 مانگ به سه ر ئه و كالته جاریه دا هیشتا لایه نه كانی به شدا ر تیا دا نا كا من له وه ی بتوا ن حكو مه ت پیکه یینن. له كور تقا وه شدا نه پیکه وه ده توا ن حكو مه تیک ی ها وه شی پایه دار به و جۆره ی خۆیا ن ده لپن (حكو مه تی یه كیتی نیشتمانی عیراق) پیکه یینن، نه هیه چیان ده توا نی ره قیبه كانی خۆی له مه یدان و ده درینیت و ده سه لاتی سیاسی بۆ خۆی یه كلابكا ته وه. به لام نه خشه و هه وله كانی هه ر لایه كیان به با ری قولكردنه وه ی جه نگی ناو خۆ په ره ییدانی فه زای نا ئه منی ده وری راسته و خۆ ده گه رن. ئه مه ریكا و پیلانی واقعی ئه م هیزانه یه بۆ یه كلكا رده وه ی ده سه لات یان مسۆگه ر كردنی به شه ده سه لاتی خۆیا ن.

پلنیوم جه ختی له سه ره ئه وه كرده كه كۆتاییه یان به م وه زعه له دوا لیكدا نه وه دا كه وتوته گه روه ی كرده ده ره وه ی هیزه كانی ئه مریكا و ده سكو تاركردنی هیزه قه ومی و دینییه كا ن، هه ره وها به رپا كردنی حكو مه تیک ی كا تی كه چاره سه ری فه وری گه رته سه ره كیه كانی كۆمه لگا و خولقا ندنی هه ل و مه رجیك كه بواریدا ت خه لك نا زادا نه و هوشیارانه سیسته می حو كمرانی دا هاتوو دیاری بكن، بكا ت به به رنامه ی سه ره کی خۆی. ئه مه ش له ریگای به ریختن و سازدانی بزوتنه وه یه کی جه ما وه ری سه رتا سه ری له ده وری به دیلیکی رادیكال ئیمكانی هیه. به لام ها وكا ت له گه ل ئه مه و ته نانه ت وه كو خالی لیوه هه ستان بۆ ئه م كار ه، ئه مرۆ ده بی جه ما وه ری خه لك چه كدارانه سازبدرین بۆ به رگری كردن له ئه منیه تی خۆیا ن وه كو سه ره كیترین گه رتی ئیستا. له م باره یه وه پلنیوم پیدارگری له سه ره ئه وه كرد كه كۆنگره ی ئازادی عیراق گونجاوترین به دیل و چوارچۆیه، هه م بۆ سازدانی ئه و بزوتنه وه جه ما وه ری هه م بۆ سازدانی جه ما وه ری خه لكی چه كدار بۆ به رگری له ئه منیه تی خۆیا ن. ئه رکی سه ره کی حیزبیشی له م ده وریه دا به هه ولی په یگه رانه بۆ به هیزكردن و په ره ییدان و سه رخستنی ئه م به دیله، دیاری كرد.

جگه له هه ل و مه رجی گشتیی عیراق، هه ل و مه رجی تایه تی كوردستان و نه خشه عه مه لی حیزب له جهرگه ی ئه م هه ل و مه رج ه دا، با سیک ی دیکه ی پلنیوم بوو، به تایه تی له په یوه ند به نادیا رمانه وه ی چاره نوسی سیاسی كوردستان، چۆنه تی به رگرتن له خزانی كوردستان بۆ ناو جه نگی ناو خۆ، را به ری كردنی نا ره زایه تی به رین و فراوانی جه ما وه ری دژی ده سه لاتی گه نده ل و سه رو خه لكی ئه حزابی ناسیونا لیست و... ئه كرئ دوا تر به تایه تی بیینه وه سه ر ئه م با سه.

هه ره وها مه سه له یه کی دیکه ی گرنگ كه له م پلنیومه دا بریاری له سه ر درا، گۆرینی ئارایشی را به ری حیزب بوو، ئه مه ش دیسا ن په یوه ندی به هه ل و مه رجی ئیستا و مه یدانه جیا جیا كانی خه با ت و هه ل سو رانی حیزب و خودی وه زعی حیزبه وه هه بوو. ئارایشی لیده رشیپ هه رچه ند له لایه ن پلنیومه وه و ده كو شیوه یه کی بالا و گونجا و بۆ ئارایشی را به ری حیزبیک ی سیاسی هه لسه نگیندا ر، به لام به كۆمه لیک به لگه ی تایه تی له ئیستا دا بۆ حیزبی ئیمه كار سا ز نه بوو، ئه گه ر پویستی كرد دوا تر دینییه سه ر ئه م با سه ش. بۆیه هه ر له پلنیومی پیشو وه ئه م با سه و ته رحیكی تازه بۆ گۆرینی ئارایشی را به ری له لایه ن منه وه خرابو وه روو، پلنیومی پیشوو ئه و ته رحه ی په سه ند نه كردو دا وایی كرد كه من ته ره كه م وه ربه رگمه وه. به لام له دوا ی پلنیومی 17 ده فرسه ت بوو كه وردتر ئه م مه سه له یه بدهینه به ریاس و تاوتۆی كردن، بۆیه ئه مجاره كا تیک با سه كه له پلنیومی 18 مه تره ح كرایه وه، په سه ندرکرا و ئارایشیكی تازه درا به را به ری حیزب. كه به پنی ئه وه مه كته بی سیاسی وه كو ئۆرگانی را به ری سیاسی و

من کاتیک له پلنیۆمی پیشووهوه باسی گۆرینی ئەم شیوهیه له ئارایشم هینایه گۆرێ، بەلگه کاتم ئەوه بوو که ئیستا ئەم شیوهیه له ئارایش به کردوه بۆ ئیمه کارسازو عه مه له نیه. له م سێ ساله ی رابردودا ئالوگۆریکی زۆر گه وره له وه زعی کۆمه له گاو حیزب و جیگاوریگی کۆمه لایه تی حیزب و ساختاری سیاسی و ته شکلاتی و رابه ری حیزب پیکهاتوه، که به ه یچ جۆریک له گه ل هه لمه رجی کۆتایی سالی 2002 به اورد ناکریت که ئارایشی لیده رشییمان تیایدا په سه ندرکد. ئالوگۆری هه لمه رجی کۆمه لگا ئاشکرا به، به لام جیاوازی له وه حیزبیش له حیزبیکه به عه مه لی کوردستانیه وه گۆراوه بۆ حیزبیکه به واقعی عیراقتی که دهوریکه ته واو جیاوازی له کۆمه لگادا په یدا کردوه، ه یزیکه تازه و فراوانی پیوه په یوست بوو، پیکهاته ی ریکه واوه یی و کادریی و رابه ریه که ی تا راده یه که ی به کجار زۆر گۆراوه، هه ره ها مه یدانیه هه لسورانی گه وره به ته وا ی جیاوازی به روویدا کراوه ته وه. هه له به ت ئەم ئالوگۆرانه خودبه خود ه یچ ناکۆکیه کیان له گه ل ئارایشی لیده رشیپ بۆ رابه ری نیه، به لام ئیمه له م سێ ساله ی رابردودا به کردوه بۆمان ده رکه وت که به پێی وه زعی تاییه تی حیزبیه ئیمه و جیاوازیه که گه وره که له نیوان هه لمه رج و مه یدانیه کانی هه لسورانی حیزبیدا هه یه، رابه ری کردنی حیزب به م شیوازه سه خت و دژواره.

با بریک ئەمه رۆشنتر بکه مه وه، بۆ غونه ئەگه ر چاویک له سێ مه یدانیه سه ره کی هه لسورانی حیزب بکه یین: عیراقت و کوردستان و ده ره وه ی ولات، به تاییه تی که له ئیستا دا به پێی هه لمه رجی عیراقت و بوونی به مه یدانیکه ئەصلی کیشمه کیشی ه یزو به رامبه رکێ جیهانیه کان، مه یدانیه ده ره وه ی ولاتیش بۆ حیزبیه ئیمه بایه خیکه زۆر تاییه تی و گرنگتری په یدا کردوه له چا و سێ سال له مه وه ردا، ده ره وه ی ولاتیش بووه به یه کیک له مه یدانیه ئەصلیه کانی خه بات و کیشمه کیش له سه ر چاره نوسی کۆمه لگای عیراقت و به ده سه ته ینانی ده سه لاتیه سیاسی له عیراقتا. به لام هه لسوران له م سێ مه یدانیه له گه ل سێ هه لمه رجی به ته وا ی جیاوازی، سێ نه خشه و ئەوله و یاتی جیاوازی... به ره وروومان ده کات. که رابه ری کوردنیان له لایه ن یه ک مه رکه زی رابه ری مستقر له داخلی عیراقت وه زۆر سه خته. له کاتیکدا ئەم ته مه رکه ره رابه ری که ئیمه ناومان نابوو (مه کته بی ته نفیزی) روکنیکه سه ره کیه له پیکهاته ی ئارایشی لیده رشیپیدا و به یئ ئەمه کارناکریت. ئیمه له دوا ی پلنیۆمی 17 وه ناچار بووین کابینه ی ته نفیزی، له جیاتی (مه کته بی ته نفیزی) به شیوه ی سێ هه یه ته ی ته نفیزی جیاوازی (هه یه ته ی ته نفیزی عیراقت، کوردستان، ده ره وه ی ولات) پیکه یین. به لام له ماوه ی 9 مانگی رابردودا بۆمان ده رکه وته وه که سه ره ره شتی کردن و رابه ری کردنی کاری رۆژانه ی حیزب به م جۆره عه مه لی و کارساز نیه. ئەمه ته نه ها غونه یه ک بوو له گرفته کانی ئیمه بۆ پیاده کردنی باشی ئارایشی لیده رشیپ. که چه ند فاکته ری دیکه ش له ئارادان و من له و ته رحه دا که خسته مه به رده سته ی پلنیۆم و بریاره بلاویکرته وه، به کورتی باس م کردوه. به کورتی هۆی ئەم ئالوگۆره په شیما نونه وه یان سه رنجیه یدا کردن له سه ر خودی ئارایشی لیده رشیپ نه بووه نیه، ئیمه رنکه رۆژگاریکی دیکه که کۆسپه کانی ئیستا ی به رده م پیاده کردنی ئەو شیوه ئارایشه نه میتنی، دوباره بگه رتینه وه بۆ ئەو شیوازه، به لکو هۆیه که ی ته وه بوو که له م هه لمه رجه دا بۆ ئیمه عه مه لی و گونجا و نه بوو، نه مانده توانی باشی پیاده بکه یین.

خه سه ره و سایه: به لام هاوری ریهوار ههروهک ئیوه ئامازه تان ییدا بۆ هه ر حیزبیکه سیاسی، ئارایشی لیده رشیپ شیوه یه کی بالا و کارسازه. که وا به ئایا گه رانه وه بۆ " رابه ری جه معی" و وه لانی ئارایشی لیده ری، به مانای پاشه کشه ی حیزب نیه له ناستی کۆمه لگادا؟

ریهوار ئەجمه د: به برای من ه یچ ئارایشیک بۆ رابه ری حیزب خۆیه خۆ ناکاته نه پشه روی و نه پاشه کشه له ناستی کۆمه لایه تیدا. ئارایش شیوه یه که که رابه ری حیزبیک هه لیده یزیریت بۆ چۆنیه تی برده ی پشیشی کاری خۆی و رابه ری کردنی خه باتیکه کۆمه لایه تی که بریاره حیزب ته نجامی بدات. پشه روی کردن یان پاشه کشه ی حیزب له ناستی کۆمه لایه تیدا به نده به وه وه که رابه ری به ئارایشه چۆن کار ده کات له ناستی کۆمه لایه تیدا.

بیگومان شیوه ی ئارایشی رابه ری ده ری هه یه له وه ی که چه نده بواری بۆ ده خاله ت و پشه روی حیزب ده کاته وه، به لام خۆیه خۆ ئارایش مه سه له که به کلاناکاته وه. ئەوه ی بیشتەر و تم که ئیمه به په سه ندرکردنی ئارایشی لیده رشیپ هه نگاویکمان بۆ پشیشه وه هه له ینا، هه ره وکه له قسه کاغدا رۆشن بوو، مه به ستم له م هه نگاوه له رووی ته قلیدی و بیرو بوچونه وه بوو، مه به ستم هه نگاویک بوو بۆ دا بران له و ته قلید و بۆ چونا نه ی چه پی سونه تی که باس م کردن. بێ شک ئەو هه نگاوه بۆ خۆدا برین له ته قلیدیک که به پشینه ی خۆشمان وه په یوه ست بوو، مه رچیک بوو بۆ بواری کردنه وه به رووی خۆماندا تا له ناستی کۆمه لایه تیدا پشه روی بکه یین، به لام خودی پشه رویه که نه بوو له مه یدانیه کۆمه لایه تیدا، به لکو پشیمه رجه که ی بوو. ئیستا گۆرینی سه ره له نوێی ئەو ئارایشه به ه یچ جۆریک مانای گه رانه وه بۆ ئەو ته قلیدانیه ی پیشوو نیه، تازه له ناستی ته قلید و بۆ چونا ئەو پشه رویانه له ئیمه وه رناکیه رته وه و ئەوانه چه سپیون، وه له راستیدا له سه ر بناغه ی ئەو پشه رویانه یه له رووی ته قلید و تصویره کاغذانه وه که ئەمرۆ ده توانین به ساده یی و به یئ ه یچ ده مارگیه یه ک، واقعیانه چا و له هه لمه رج و گیرو گرفته کانی خۆمان بکه یین و به وجۆره ی که به گونجاوی ده زانین له هه موو ناستیکدا ئارایش به ریزه کانی خۆمان بده یین.

هه له به ت من ده مه وێ دان به وه دا بنیم که له رووی شکل و شیوه ی ئارایشی رابه ری وه، ئەم ئالوگۆره به برای شخصی خۆم، پاشه کشه یه کی تیا به، به لام وه کو و تم له رووی شکل و شیوه ی ئارایشی رابه ری وه نه ک له رووی کۆمه لایه تیه وه. ئەمه راستیه که به لام ئەگه ر بیست و به وجۆره ی چاوه روان ده کریت، ئەم شیوه یه له ئارایشی تازه که به رابه ریماندا وه، بتوانی بیته مایه ی ته کانیک به کار و پرۆژه کاغان له مه یدانیه کۆمه لایه تیدا و له جه ه ته ی به رجه سه ته کردنی ده خاله تی سیاسی حیزبدا، ئەو پاشه کشه شکلیه زۆر به زیاده وه قه ره بوو ده کاته وه. ئەوه نده ی له سه ره تا وه تیبینی ده کم ئەو باس و جه ه ته کیری به سیاسیانه ی که هاوشان له گه ل باسی گۆرینی ئارایشی رابه ریدا هاتونه ته ده ستوری کاری حیزبه وه، ئاماده یی و شۆروه و ق و ته صمیما تیکه ی سیاسی وای له نیو رابه ریدا پیکه یینا وه، که بۆ من جیگای ئومیدی گه وره و ده خۆشیه به وه ی که له بواری کۆمه لایه تیدا ته کانی حیزب بۆ پشیشه وه مسۆگه ر بکات.

خه سه ره و سایه: ههروهک له راکه یان دنی کۆتایی هاتنی پلنیۆمی 18 دا هاتوو که یه کیکیتر له ده ستوری باسه کانی پلنیۆم بریتی بوو له باسی بارودۆخی ئیستا ی کوردستان و ره وه نده کانی.. له ماره وه پلنیۆم چ خویندنه وه یه کی بۆ بارودۆخه کانی ئیستا ی کوردستان هه بوو وچ ئاسۆیه کی بۆ ئالوگۆریدانیه ئەم بارودۆخانه به قازانجی خه لک دیاری کردوه؟ گرنگترین سه رخنه ی جه ه ته کیری و ئەوله و یه ته کانی حیزب له م ده وره یه دا کامانه؟

ریهوار ئەجمه د: له باه ی وه زعی کوردستان وه پلنیۆم جه ختی له سه ر دوو مه سه له ی میحوه ری کرد: یه که م نادیا رمانه وه ی چاره نوسی کوردستان و ئاکامی پیشینی کراوی ئەو هه ول و نه خشانه ی که ئەه زابی ناسیونالیستی کورد بۆ لکاندنه وه ی زۆره ملیی به عیراقت وه، ده بیه نه پیشه وه. ئەمه جیاوازی له وه ی پیشیلکردنی ئیراده ی نازادانه ی خه لکی کوردستان و راپیچکردنیانه بۆ به رده م مه ترسی دپا تبنونه وه ی ئەو کاره ساتانه ی له رابردودا به سه ر ئەم خه لکه دا هاتون، له هه مانکاتدا ئەمرۆ کۆمه لیک مه ترسی تریش رو به رووی خه لکی کوردستان ده کاته وه. له وه وه بگه ره که په لکیشی ده کات بۆ تیه و گلان له و سیناریۆ ره ش و شه رو کوشتار و ناته منیه ی ئیستا له عیراقتا به ریا کرا وه، تا ئەوه ی که له چوارچیوه ی لکاندنه وه ی به عیراقیکه شه فغانیزه کراوی ژیره ده سته ی بانه ئیسلامیه جۆرا و جۆره کاند، کوردستانیش ده خریده ژیرباری کاریگه ری ده سه لات و نه ریت و یاسای کۆنه په رستانه و تیرۆریزمی ئیسلامیه وه. ئەمانه خه ته ری گه وره له به رده م ئیستا و دا هاتوی کوردستان پیکه یینه یین.

دووم: په ره سه نده ی ناره زایه تیه کی فراوانی جه ما وه ری و سه رتاسه ری له دژی ده سه لاتیه گه نده ل و سه ره و خه لکی ئەه زابی ناسیونالیست. ئەم شه پۆله له ناره زایه تی له م یه ک دوو ساله ی دوا ییدا هه تادیت رادیکالتر و فراوانتر و توندتر ده بیته وه. ئەه زابی ناسیونالیستی کورد هه موو سنوریکه تالان و برۆیان به زانده، به لیشا و دا هاتی زۆر وه به ند لوش ده دن و له نیو سه ره وت و ساماندا نو قم بوون، له ولاشنه وه جه ما وه ری فراوانی خه لک به ده ده ست گرانی و نه بوونی خزمه تگوزاریه سه ره تاییه کانی ژیا نی رۆژانه وه به ته وا ی گرفتار بوون. ئیستا ئیتر به رپرسیانه ی ئەه زابی ده سه لاتدار، به خودی جه لال تاله بانیه و مه سه عود بارزانی شه وه، له گه ل ئەوه ی راشکا وانه پی له م گه نده لی و راوورته ی حیزب و حکومه ته کانیان دهنین، له لایه که وه رۆژانه به لینی سوایان بۆ ریشه کیشکردنی دپا تده که نه وه، له لایه کی دیکه شه وه به هینانه وه ی غونه ی ده سه لاتیه گه نده لی له با به تی ئەوه ی خۆیان، ده یانه وای و نیشانده ن که ئەم گه نده لی و راوورته شتیکی نۆرمانه و له هه موو جیگایه کدا هه یه وه هه ر ده بیته. به لام گه نده لی گه یشتوته راده یه ک که خه ریکه ریزه کانی خۆشیا ن له به ریه ک ده ترا زینی.

ئەم ده سه لاته میلیشیاییه گه نده له ها وکات له گه ل به تالانێردنی دا هاته جۆرا و جۆره کانی کۆمه لگا، هه تا دیت له هه موو روویه کی سیاسی و کۆمه لایه تی و فه ره نه گیشه وه به پیداکری له سه ر کۆنه په رستی، ناکۆکی خۆی له گه ل خوا ست و ویست و ناره زوو و پیشه که وتوانه کانی خه لک توندتر ده کاته وه. له ئەنجامی ئەمه دا ئەمرۆ قنشتی نیوان جه ما وه ری خه لک و ده سه لاتیه داسه پاوی ئەم حیزبانه له هه موو کاتیک گه وره تر بووه ته وه. ئەه زابی ناسیونالیست بۆ زالبون به سه ر ناره زایه تی

جەماوەری و خواستەکانی خەلکدا، بە شیوەیەکی زەق پەنایان بردووە بەر سەرکوت و داپۆسینی سیاسی نارهزایەتییەکان و خنکاندنێ هەر دەنگێکی نارهزایەتی و مخالف بە خۆیان. تەقینەوێ نەفرەتی خەلکی هەلەبجەو سەرکوتی خۆیناوییی خۆپیشاندا نەخەلک، تازەترین و بەرجەستەترین نمونەیی ئەم کاروکاردا نەوێیە نیوان خەلک و دەسەلاتی ئەحزابی ناسیونالیستە. ئەوێ لە هەلەبجە روویدا چ هاتنەمەیدانی خەلک و چ پەنابردنی دەسەلات بۆ سەرکوتی خەلک، هەموو ئانوساتیکی رەنگە بە شیوەیەکی گەورەتر و بەرجەستەتر لە هەموو شارو شارۆچکەییەکی کوردستاندا رووبداتەوێ. بەلام دەبێ ئەوێ رۆشنییێت لامان کە ئەوان ئەو توانایی و جێگە و رێگە مەحکەمەیان نییە کەبتوانن بە سەرکوت بەسەر ئەم نارهزایەتییانەدا زالبن. بۆیە ئاکامی ئەمە دوولایەنە دەشکێتەوێ، بەو رادەییە کە بواری لە هاتنە مەیدانی خەلک تەسک دەکاتەوێ بەهەمان رادەو بگرە زیاتریش ئەتوانی بەزەرەری خۆیان بشکێتەوێ.

بەلام مەسەلەییەکی زۆر گرنگ ئەوێ کە ئەم نارهزایەتیانە لەگەڵ ئەوێ بەرفراوان و جەماوەرین، لە هەمانکاتدا خەسڵەتیکی رادیکال و پیشکەوتوانە تیاياندا بالادەستە. خواستی دابینکردنی ژیاینیکی شایستە بە ئینسانی هاوچەرخی میحوەری ئامانجەکانی پیکدەهینی. ئەم نارهزایەتیانە کە لاوان بە دیدیکی مودیرن و پیشکەوتوانەوێ دەوری سەرەکی تیايدا دەگیرن، بە توندی دژی یاسا و نەریتە کۆنەپەرستانە ئیسلامی و ناسیونالیستیەکانە، سکولاریزم و پیداکری لەسەر جیاکردنەوێ دین لە دەولەت ریشەییەکی بەهیزی تیايدا هەییە، لایەنگری ئازادی سیاسی و بەیانە، لایەنگری یەکسانی مافی ژنان و پیاوانە. بەم مانایەش بزوتنەوێیەکی بە ماھیەت چەپ و رادیکالە.

چەتگیری سیاسی و ئەولەویەتەکانی حیزب لە پەییەند بەم دوو رەوئەندی ناو کۆمەلگای کوردستانەوێ لەلایەن پلنیۆمەوێ گەلالە کران. حیزب بۆ بەرجەستەکردنی دەوری سیاسی خۆی بە مەبەستی وەلامدانەوێ بە گرتەکانی کۆمەلگای کوردستان، دەبی لەگەڵ ئەم دوو رەوئەندا بە تەواوی جوت بیست و گریبخوا. واتە بەرئیختنی خەباتیکی هەمەگیر و سەرتاسەری لە دەوری یەکلەکردنەوێ چارەنوسی کوردستان و دوورخستەوێ لەو مەترسیانە کە لە چوارچۆیی عیراقی نوقم کراو لە سیناریۆی جەنگ و تیرۆریزم و کۆنەپەرستیدا هەرەشەیی لی دەکات، هەرەها سازدان و رابەری کردنی نارهزایەتی جەماوەری لە دژی دەسەلاتی گەندەل و داسەپاوو سەرۆخەلکی ئەحزابی ناسیونالیست، لە دەوری پلاتفۆرمیکی رادیکال و چەپ و سکولار، بەخشینی ئاسۆو خەتیکی سیاسی رادیکال پێی، هەولدان بۆ دابینکردنی رابەراییەتیەکی مەیدانیی تییۆ بەرچاوری و کارامە بۆی.

* * *